

ადამიანის მორალური გაუმჯობესების ეთიკურობა

არჯევანიძე ქეთევანი

მეცნიერებისა და ხელოვნების ფაკულტეტი/ფილოსოფიის სამაგისტრო პროგრამა

ხელმძღვანელი: ნინო როდონაია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი 2020 წელი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ქეთევანი არჯევანიძე

31.01.2020

სარჩევი

აბსტრაქტი	i
Abstract	iii
შესავალი	1
ლიტერატურის მიმოხილვა	6
ადამიანების ბიოგაუმჯობესება - განმარტება და ისტორია.....	10
ინდივიდები თუ ინტერვენცია.....	13
ფართო და უფრო სპეციფიური განმარტება.....	14
ინდივიდის გაძლიერება და კაცობრიობის გაძლიერება.....	15
მორალური მკურნალობა თუ მორალური გაძლიერება.....	15
წარმატებული და წარუმატებელი ინტერვენციები	18
ფოკუსი შესაძლებლობებსა თუ ქცევებზე	19
აქტიური ინტერვენცია და პასიური მიმდებლობა	21
რატომ გვჭირდება მორალური გაძლიერება?.....	22
ადამიანის ბიოლოგიური ბუნება დეფექტურია.....	22
ინგმარ პერსონისა და ჯულიან სავალესკუს მიდგომა - კაცობრიობის გაუმჯობესება.	23
პერსონი და სავალესკუ - არგუმენტები მორალური მოტივაციის გაძლიერებაზე.....	24
გაუმჯობესებისათვის საჭირო არეალი არსებობს	26
ტრადიციული გაძლიერების საშუალებები საკმარისი აღარ არის	26
გლობალური კატასტროფის თავიდან არიდების ერთადერთი გზა	27
მორალური ბიოგაუმჯობესება კრიმინალს შეამცირებს	28
მორალური ბიოგაუმჯობესების შესაძლებლობა	28
რა ეტაპზეა მიმდინარე სამედიცინო კვლევა.....	29
ადამიანის მორალური ფსიქოლოგიის სირთულეები	30
ყოველთვის წარმატებულია მორალური გაუმჯობესება?	31
შეგვიძლია მორალზე კონსესუსის მიღწევა?.....	33
ქცევითი ცვლილებები.....	34
ეთიკური სისტემებისა და თეორიების განსხვავებულობა.....	35
უტილიტარიზმის მიდგომა.....	36
კანტიანური მიდგომა	38
სიტუაციისა და კონტექსტის მნიშვნელობა.....	41
თავისუფლება, იდენტობა და ავტონომია	42
მორალური გაუმჯობესება ადამიანს თავისუფლებას ართმევს	42
იდენტობა და ავტონომია.....	43
ბიოგაუმჯობესების გავლენა საზოგადოებაზე და მის დინამიკაზე.....	45
წარმოშობს თუ არა მორალური გაუმჯობესება ძალადობას?	46
დებატები მორალის შესახებ.....	46
იძულებითი იმპლემენტაცია.....	48
ბიოკონსერვატიული თეზისი.....	49
ბიოკონსერვატიული თეზისის უარყოფა	51
მორალური მოტივაციის გაძლიერება და მისი ეთიკური შეფასება	52
დასკვნა.....	59

აბსტრაქტი

ნაშრომი „ადამიანის მორალური ბიოგაუმჯობესების ეთიკურობა“ განიხილავს ადამიანის მორალის ბიოგაუმჯობესების შესაძლებლობისას წარმოშობილ მნიშვნელოვან საკამათო საკითხებს. ერთი მხრივ, ნაშრომი წარმოადგენს არგუმენტებს, როგორც მომხრეების ისე, მოწინააღმდეგეების პოზიციიდან. მეორე მხრივ, განიხილავს ერთ-ერთ ყველა მნიშვნელოვან საკითხს ბიოგაუმჯობესების პროცესში - საერთო მორალის არსებობის საკამათო საკითხს, რომლის შესახებაც საუკუნეებია დაობენ ფილოსოფოსები. საბოლოოდ კი ცდილობს მორალური ბიოგაუმჯობესების ყველაზე ეთიკური სახე იპოვოს. თანამედროვე სამყაროში აღნიშნულმა თემამ აქტუალობა არათუ დაკარგა, არამედ უფრო განიმტკიცა. ეს კი შეგვიძლია იმ ტექნოლოგიური მიღწევებით ავხსნათ, რომელთა წინაშეც ადამიანი 21-ე საუკუნეში დადგა. მეცნიერებამ უკვე ბიოგაუმჯობესების შესაძლებლობის წინაშე დაგვაცენა. შეიძლება თუ არა ადამიანის მორალზე კონსესუსის მიღწევა და რამდენად ეთიკურია ზოგადად ადამიანის მორალური გაუმჯობესება. საკითხის დაუყოვნებლივი და უშუალო დამუშავება აუცილებელია თანამედროვე სამყაროს გამოწვევების გამო. მიუხედავად საკითხის მნიშვნელობისა და აქტუალობისა, ბიოეთიკის სხვა საკითხებისგან განსხვავებით, ადამიანის მორალური გაუმჯობესების პრობლემა ფილოსოფიურად ყველაზე ნაკლებადაა განხილული. ქართულ ენაზე კი მსგავსი ინფორმაცია პრაქტიკულად არ მოიპოვება. წინამდებარე ნაშრომის უშუალო მიზანს წარმოადგენს ადამიანის მორალური ბიოგაუმჯობესების ფილოსოფიური კუთხით განხილვა. თემის მეტაეთიკისა და ნორმატიული ეთიკის არგუმენტებით წარმოდგენა და პასუხის გაცემა საკვლევ კითხვაზე: ადამიანის მორალური ბიოგაუმჯობესების რომელი სახეა ყველაზე ეთიკური?

აღნიშნულ თემაზე წინამდებარე ნაშრომში წარმოდგენილია თემის წამყვანი მეცნიერების ნააზრევი, ისეთების როგორც არიან ტომას დუგლასი, ჯონ ჰარისი, პერსონი და სალავესკუ, პაულო ნოებერტი და ქრისტოფერ ბუბლიტზი, იზაბელ ჯონსტონი, ნიკოლას აგარი, მარკ ვოლკერი და სხვა. მათი კვლევებისა და მიგნებების საფუძველზე, ასევე ბიოგაუმჯობესების ტერმინის მიმოხილვისა და ანალიზის, მისი მომხრეებისა და

მოწინაღმდეგეების არგუმენტების განხილვითა ნაშრომის პასუხი საკვლევ კითხვაზე შემდეგია: ბიოგაუმჯობესების ყველაზე ეთიკური, სამართლიანი და მორალურად გამართლებული გზაა ადამიანების მორალური მოტივაციის გაზრდაზე ვიზრუნოთ. ეს გულისხმობს ტრადიციული მორალური განათლების შევსებას მორალური ბიოგამლიერებით. აუცილებელია ადამიანები აღიჭურვონ ისეთი მორალური ფსიქოლოგიით რომ პასუხისმგებლობა იგრძნონ არა მხოლოდ, უშუალოდ საკუთარ სოციუმზე, არამედ მთელ საზოგადოებაზე.

Abstract

The thesis “Ethical for Human Moral Bioenhancement” discusses some of the key issues that arise when it comes to improving human morality. On the one hand, the paper presents arguments from the position of both proponents and opponents. On the other hand, it discusses one of the most important issues in the process of bioenhancement - the controversial issue of the existence of a common morality that philosophers have been arguing about for centuries. Eventually, it researches which is the most ethical way to morally bioenhance human being. We have opportunity to bioenhance ourselves, but there still are number of questions that need to be answered, Is it possible to reach a consensus on human morality and how ethical is it to improve human morality in general? This topic is becoming more and more relevant in the modern world, which can be explained with the technological advances that we face nowadays. Due to the challenges that humanity faces in modern world immediate attention for this issue is essential. Unlike other issues in bioethics moral bioenhancement is least discussed philosophically. In Georgian, such information is not available. The main goal of the thesis is to discuss the philosophical aspects of moral bioenhancement. Introduce the topic to the arguments of metaethics and normative ethics and answer the research question: Which type of human bioenhancement is the most ethical?

The paper presents the idea of the leading sciences of the community, such as Thomas Douglas, John Harris, Persson and Savulescu, Paulo Nobert and Christopher Bublitz, Isabel Johnston, Nicolas Agar, Mark Walker and others. Based on their research and findings, as well as the review and analysis of the term bioenhancement, the paper answers research question and enforces it with its own arguments as follows: The most ethical, fair and morally justified way to morally bioenhance people is to improve their moral motivation. This involves supplementing traditional moral education with moral bioenhancement. It is necessary for people to be equipped with such a moral psychology that they feel responsible not only for their local living habitats, but also for the whole society.